

NORMTAL FOR OMKOSTNINGER 2017

NOTAT NR.1619

Normtallene viser det gennemsnitlige niveau samt den bedste tredjedel for forskellige omkostninger og produktivitetsmål. Ved budgetlægning kan bedriftens egne tal sammenlignes med disse normtal.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

FORFATTER: **KARSTEN MOOSGAARD PEDERSEN**

UDGIVET: 16. SEPTEMBER 2016

Dyregruppe: Sohold, smågrise og slagtesvin

Fagområde: Produktionsøkonomi

Sammendrag

Svineproducenter og deres rådgivere kan finde normtal for omkostningerne i dette notat. Normtallene kan bruges til sammenligning med bedriftens budgetmål og dermed identificere områder, hvor der er væsentlige afvigelser, samt muligheder for forbedringer, da normtallene er opgjort både for gennemsnittet og bedste tredjedel.

Opgørelsen bygger både på produktivitetstal fra effektivitetskontrollen og omkostninger fra Business Check Svin. Omkostningerne opdeles i styk-, kontante kapacitets- og kapitalomkostninger.

Baggrund

Ved budgetlægning på den enkelte bedrift kan det være svært at forholde sig til, om den enkelte omkostningstype er normal. Benchmarking af bedriftens regnskab mod tilsvarende bedrifter er en mulighed, men når der skal udarbejdes budget, er det en fordel med mere detaljerede økonomiske normtal på driftsgrensniveau.

Formålet med notatet er at vise produktionstekniske data fremskrevet til 2017-niveau, samt aktuelle normtal for en række omkostningsparametre, som kan gøre det lettere at udarbejde og kvalitetssikre bedriftenes budget for svineproduktionen.

Dataene er opgjort pr. enhed (årsso eller slagtesvin), således at det er muligt at sammenligne egne tal med normtallene.

Materiale og metode

Ændret metode af rangering

Det skal bemærkes, at der er ret stor forskel i tallene mellem grupperne fra sidste år til i år. Dette skyldes, at vi i år har ændret metode, så vi ikke rangerer hver omkostningsgruppe efter de bedrifter, der har de laveste omkostninger inden for den gruppe. Nu rangerer vi hele driftsgrensregnskabet efter driftgrenens overskudsgrad, som er defineret således:

$$\frac{\text{Årets resultat} - \text{renteomkostninger af bundet kapital}}{\text{Bruttoudbytte}}$$

Dette giver alt andet lige en mindre forskel mellem gennemsnittet og bedste tredjedel.

Datagrundlag

Normtallene for produktivitet bygger på data fra både DLBR SvinelT og AgroSoft i 2015 [1]. Her er antallet af besætninger 1.365. Foderomkostningen er beregnet ud fra landsgennemsnittets foderforbrug og prognoseprisen fra FarmtalOnline. Resten af stykomkostningerne og normtallene for kontante kapacitets- og kapitalomkostninger bygger på data fra økonomidatabasen. Her benyttes bedrifter, der har lavet driftsgrensanalysen i den interne årsrapport for 2015, og som har indberettet deres regnskab til økonomidatabasen. Her er antallet af besætninger 814. I driftsgrensanalysen er det muligt at adskille indtjeningen ved so- eller slagtesvineproduktion fra øvrige aktiviteter helt ned til bundlinjen. Andelen af udgifterne til smågriseproduktionen er beregnet på baggrund af forskellen mellem sohold med produktion af henholdsvis 7 kg's og 30 kg's grise.

Tabellernes opbygning

Normtallene for produktivitet er opdelt på sohold, smågriseproducenter og slagtesvineproducenter. Tabellerne med normtal for omkostningerne er opdelt på tre driftsgrene: sohold med produktion af 7 kg's grise, sohold med produktion af 30 kg grise og slagtesvineproduktion. Derudover er tabellerne opgjort på tre forskellige niveauer, således at styk-, kontante kapacitets- og kapitalomkostninger er separeret i tre tabeller. Her viser hver tabel gennemsnittet for hele den udvalgte gruppe og gennemsnittet af den bedste tredjedel. Den bedste tredjedel er defineret som den tredjedel, der har den højeste overskudsgrad. Det er dermed den samme tredjedel, der observeres i alle tre omkostningskategorier. I tabel 1 med produktivitet er den bedste tredjedel defineret som den tredjedel med den højeste produktionsværdi pr. stiplads pr. år. Tallene kommer fra Landsgennemsnit for produktivitet i svineproduktionen 2015 [1].

Resultater og diskussion

Nedenstående tabeller viser normtallene for de respektive driftsgrene. Produktiviteten for sohold, smågrise og slagtesvin vises i tabel 1. Omkostningerne for sohold vises i tabel 2 og tabel 3 og for slagtesvin vises omkostningerne i tabel 4. Resultaterne for sohold i tabel 2 og 3 er opgjort som normtal pr. årssø, og resultaterne for slagtesvin i tabel 4 er opgjort som normtal pr. produceret slagtesvin.

Produktivitet for sohold, smågrise og slagtesvin

Produktivitetstallene for sohold er baseret på tal fra 2015 og fremskrevet til 2017 med væksten i hvert produktivitetstal fra 2013-2015. I 2017 forventes antallet af fravænnede grise derved at blive 32,8 for gennemsnittet. Foderforbruget til søer er faldet med 16 FE pr. år, og derved forventes et gennemsnitlig foderforbrug på 1.442 FE pr. årssø. Endeligt forventes pattegrisedødeligheden også at falde til 20,7 %.

Produktiviteten ved smågrise- og slagtesvineproduktionen er ligeledes fremskrevet til 2017 med udviklingen fra 2013-2015. Her ses ligeledes en forbedret produktivitet i form af lavere foderforbrug, samt højere daglig tilvækst.

Tabel 1. Tabellen viser normtal for produktiviteten hos producenter med sohold, smågrise eller slagtesvin, som de forventes at være i 2017. Bedste tredjedel er opdelt efter produktionsværdi pr. stiplads

Sohold	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Besætningsstørrelse, årssøer	742	819
Fravænnet grise pr. årssø ¹	32,8	35,0
Sofoder pr. årssø, FEso ¹	1.442	1.439
Total pattegrisedødelighed, % ¹	20,7	19,0

Smågriseproduktion	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Besætningsstørrelse, årligt prod. Smågrise	22.077	25.126
Foderudnyttelse, FEsv pr. kg tilvækst ¹	1,85	1,73
Daglig tilvækst, gram ¹	446	469
Dødelighed, %	3,1	2,8

Slagtesvin	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Besætningsstørrelse, årligt prod. Slagtesvin	8.008	8.611
Foderudnyttelse, FEsv pr. kg tilvækst ¹	2,75	2,62
Daglig tilvækst, gram ¹	976	1013
Dødelighed, %	3,7	3,3

¹⁾ Normtallene er baseret på tal fra 2015 og fremskrevet til 2017 med væksten fra 2013-2015.

Omkostninger til svineproduktionen

Styk-, kontante kapacitets-, og kapitalomkostninger er udspecificeret i tabel 2-4 for søer med fravænnede grise, søer med smågrise og slagtesvin (se tabel 2, 3 og 4).

Foderomkostningerne er inkluderet i notatet ud fra prognosepriserne i FarmtalOnline. Foderforbruget er baseret på produktivitetstallene fra tabel 1. Foderomkostningerne til søer med smågrise inkluderer smågrisefoder op til en afgangsvægt på 32 kg. Foderomkostningen ved hjemmeblandet foder er typisk lavere end ved indkøb af foder. Ud fra DB-tjek var hjemmeblandet foder cirka 16 øre billigere pr. FE i 2015. Dette kan fratrækkes foderomkostningen, hvis der er hjemmeblandet foder på bedriften. Foderprisen er også typisk lavere hos bedste tredjedel, men dette er heller ikke inkluderet i opgørelsen.

Resten af stykomkostningerne, så som omkostninger til dyrlæge og medicin, avl, rådgivning, kontrol samt diverse stykomkostninger, fremgår af tabel 2, 3 og 4.

De kontante kapacitetsomkostninger er domineret af lønomkostninger, både til medarbejdere og ejer, for alle tre grupper. Hvis man sammenligner gennemsnittet med bedste tredjedel, har bedste tredjedel store besparelser her. For alle tre grupper er det især ejer aflønning, som er lavere for bedste tredjedel, hvilket blandt andet skyldes at de har større besætninger.

Kapitalomkostningerne illustrerer omkostningerne ved finansiering af svineproduktionen. Ved leje af driftsbygninger undgås afskrivningerne. Tallene for afskrivninger og leje af driftsbygninger er gennemsnitstal for forskellige svineproducenter, og derfor kan tallene kun matche den pågældende svineproducent, hvis svineproducenten lejer den samme andel af sine driftsbygninger som gennemsnittet. Renteomkostningerne af bundet kapital repræsenterer renteomkostningerne til svineproduktionens produktionsapparat. Således er der ikke renteomkostninger til jord og landbrugsmaskiner.

Sohold med fravænnede grise

Tabel 2. Tabellen viser normtallene for producenter med sohold og salg af grise ved 7 kg. Resultaterne er opgjort pr. årssø og vist for både gennemsnittet af hele gruppen og gennemsnittet af bedste tredjedel

Sohold med fravænnede grise	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Sofoder, 1,61 kr. pr. FEso	2.336	2.331
Startblanding, 2,76 kr. pr. FEsv	69	73
Dyrlæge og medicin, kr.	434	399
Avl, rådgivning og kontrol, kr.	235	235
Diverse stykomkostninger, kr.	188	170
Stykomkostninger, kr. i alt	3.263	3.209

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Energi, kr.	248	240
Vedligehold, kr.	217	202
Lønomkostninger, kr.	1.028	1.015
Ejeraflønning, kr.	398	327
Forsikringer, kr.	96	86
Diverse kapacitetsomkostninger, kr.	200	183
Kontante kapacitetsomkostninger, kr. i alt	2.187	2.053

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Afskrivning bygninger, kr.	401	379
Afskrivning inventar, kr.	291	267
Leje af driftsbygninger, kr.	60	60
Renteomkostninger af bundet kapital, kr.	325	363
Kapitalomkostninger, kr. i alt	1.078	1.070

Sohold med smågrise

Tabel 3. Tabellen viser normtallene for producenter med sohold og salg af grise ved 30 kg. Resultaterne er opgjort pr. årssø og vist for både gennemsnittet af hele gruppen og gennemsnittet af bedste tredjedel

Sohold med smågrise	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Sofoder, 1,61 kr. pr. FEso	2.336	2.331
Smågriseblanding, 1,74 kr. pr. FEsv	2.587	2.589
Dyrlæge og medicin, kr.	600	573
Avl, rådgivning og kontrol, kr.	283	271
Diverse stykomkostninger, kr.	244	223
Stykomkostninger, kr. i alt	6.050	5.989

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Energi, kr.	406	374
Vedligehold, kr.	310	280
Lønomkostninger, kr.	1.258	1.236
Ejeraflønning, kr.	550	486
Forsikringer, kr.	127	121
Diverse kapacitetsomkostninger, kr.	261	246
Kontante kapacitetsomkostninger, kr. i alt	2.912	2.742

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Afskrivning bygninger, kr.	533	548
Afskrivning inventar, kr.	337	350
Leje af driftsbygninger, kr.	88	71
Renteomkostninger af bundet kapital, kr.	434	451
Kapitalomkostninger, kr. i alt	1.391	1.420

Slagtesvin

Tabel 4. Tabellen viser normtallene for producenter af slagtesvin fra 30 kg og op til slagtning. Resultaterne er opgjort pr. slagtesvin og vist for både gennemsnittet af hele gruppen og gennemsnittet af bedste tredjedel

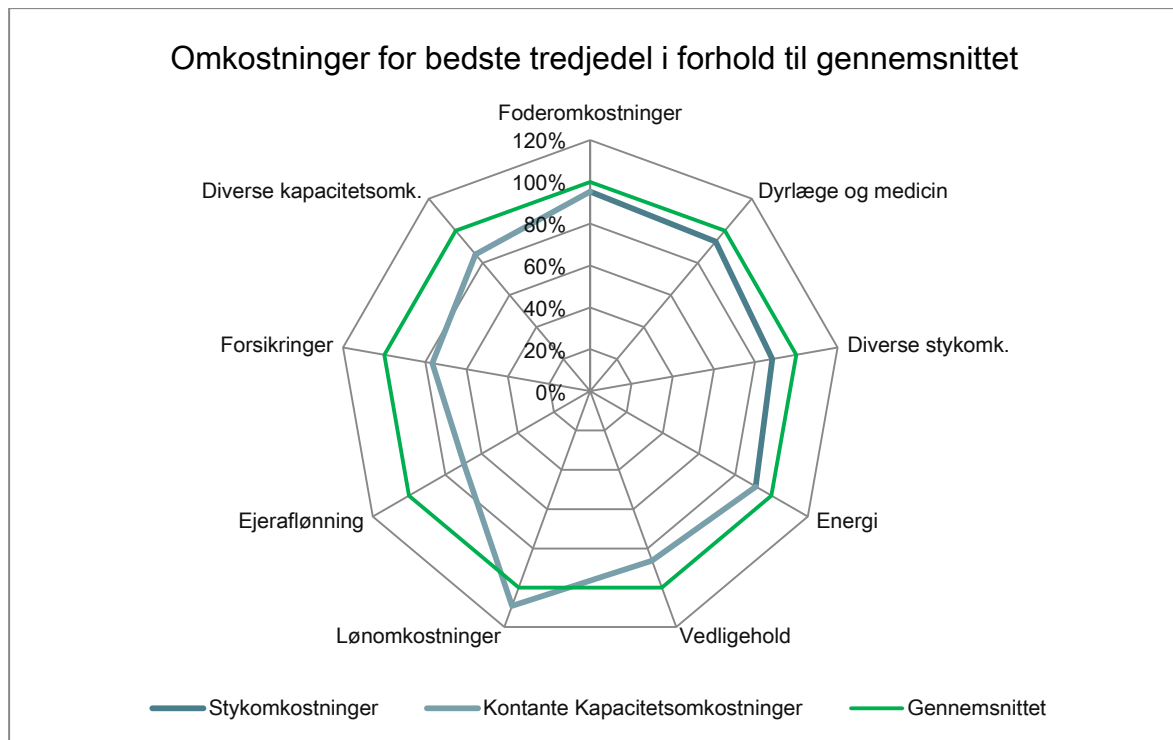
Slagtesvin	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Slagtesvineblanding, 1,63 kr. pr. FEsv	360	343
Dyrlæge og medicin, kr.	7	6
Diverse stykomkostninger, kr.	6	6
Stykomkostninger, kr. i alt	373	355

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Energi, kr.	12	11
Vedligehold, kr.	12	11
Lønomkostninger, kr.	16	18
Ejeraflønning, kr.	22	15
Forsikringer, kr.	6	4
Diverse kapacitetsomkostninger, kr.	10	8
Kontante kapacitetsomkostninger, kr. i alt	77	67

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Afskrivning bygninger, kr.	20	18
Afskrivning inventar, kr.	11	10
Leje af driftsbygninger, kr.	7	7
Renteomkostninger af bundet kapital, kr.	16	15
Kapitalomkostninger, kr. i alt	56	50

Bedste tredjedel i forhold til gennemsnittet

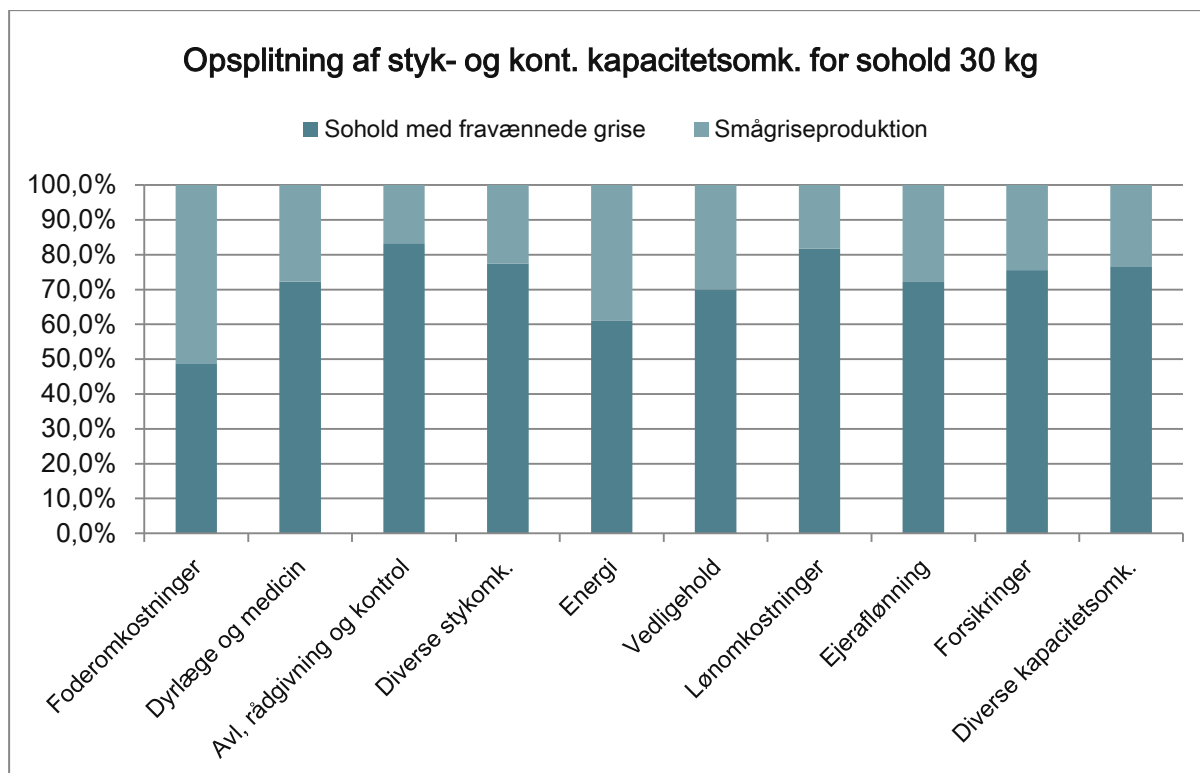
Normtallene for bedste tredjedel viser generelt lavere omkostninger. Her er det især kapacitetsomkostningerne, som er lavere. I figur 1 er bedste tredjedel sat i forhold til gennemsnittet hos slagtesvineproducenterne. Her er de kontante kapacitetsomkostninger hos bedste tredjedel omkring 86 % af de kontante kapacitetsomkostninger hos gennemsnittet. Blandt stykomkostningerne er foderomkostningerne den største post, og på baggrund af et lavere foderforbrug er foderomkostningerne 5 % lavere, da foderprisen er den samme. Det skal bemærkes, at den bedste tredjedel har højere lønomkostninger end gennemsnittet, men når man medregner ejeraflønning, har den bedste tredjedel 13 % lavere samlede lønomkostninger.

Figur 1. Figuren viser stykomkostninger og kapacitetsomkostninger i forhold til gennemsnittet, for slagtesvineproducenterne

Smågriseproduktionen

Normtal for produktionen af smågrise fra 7 kg og op til 30 kg er også interessant at opgøre for at kunne lave en budgetkalkule for smågriseproduktion. Et regnskabsgrundlag for sådan en analyse findes desværre ikke. Producenter med sohold og produktion op til 30 kg opsplitter ikke regnskabet på produktionen op til fravænning og produktionen efter fravænning. Forudsat at producenterne af sohold på henholdsvis 7 kg og 30 kg er sammenlignelige, kan fordelingen af omkostningerne mellem sohold og smågriseproduktionen fordeles som forskellen mellem 7 kg og 30 kg produktion, hvilket er illustreret i figur 2. Her er fx foderomkostningerne delt ud mellem smågrise og søer for sohold med 30 kg produktion.

Figur 2. Figuren viser fordelingen af omkostningerne mellem sohold og smågriseproduktionen for gennemsnittet.

Konklusion

Der har været en produktivitet fremgang fra 2013 til 2015, og den fremgang forventes at fortsætte. Dermed kan der budgetteres med endnu flere fravænnede grise, lavere pattegrisedødelighed, lavere foderforbrug i både sohold, smågrise- og slagtesvineproduktionen samt højere daglig tilvækst i smågrise- og slagtesvineproduktionen.

Regnskabsopstillingen viser, at det største forbedringspotentiale ligger i de kontante kapacitetsomkostninger, og det er også disse omkostninger, som er lettest at ændre. Bedste tredjedel har 6 % lavere kontante kapacitetsomkostninger hos sohold med fravænnede grise og sohold med smågrise. I slagtesvineproduktionen har bedste tredjedel 14 % lavere kontante kapacitetsomkostninger.

Derudover ligger der også et forbedringspotentiale i at sænke foderforbruget, da foderomkostningen er den største omkostning. Bedste tredjedel forventes at bruge 1.439 FEso pr. årsso i forhold til gennemsnittet, og i slagtesvineproduktionen forventes den bedste tredjedel at have et foderforbrug på 0,13 FEsv pr. kg tilvækst mindre end gennemsnittet.

Referencer

[1]	Jessen, O.: (2016): Lands gennemsnit for produktivitet i svineproduktionen 2015. Notat nr. 1611, Videncenter for Svineproduktion.
-----	---

//KMY//

VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

Tlf.: 33 39 45 00

Fax: 33 11 25 45

vsp-info@seges.dk

Ophavsretten tilhører Videncenter for Svineproduktion. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

Videncenter for Svineproduktion er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.